OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
EU-oikeus ja tietosuoja
Erityisasiantuntija Amanda Mäkelä

Lausunto

17.3.2022

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Liikenne- ja viestintävaliokunta perjantai 18.03.2022 klo 11.15 / U 2/2021 vp / Asiantuntijapyyntö

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa koskien valtioneuvoston jatkokirjelmää (UJ 6/2022 vp) eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (digipalvelusäädös). Komission asetusehdotusta on käsitelty aiemmin U-kirjelmässä U 2/2020 vp ja U-jatkokirjeessä UJ 14/2021 vp. Oikeusministeriölle on varattu mahdollisuus kommenttien esittämiseen jatkokirjelmää laadittaessa.

Lausun jatkokirjelmästä kunnioittavasti seuraavaa henkilötietojen suojan näkökulmasta:

Henkilötietojen suoja

Komission ehdotus digipalvelusäädökseksi sekä neuvoston yleisnäkemys sisältävät sääntelyä, jonka tavoitteena on edistää käyttäjille näytettävän mainonnan avoimuutta verkkoalustoilla. Euroopan parlamentti on ehdottanut asetukseen kohdennettua mainontaa koskevia rajoituksia. Ensinnäkin parlamentti ehdottaa, että verkkoalustojen palvelujen käyttäjille annettaisiin mahdollisuus kieltää henkilötietojensa käsittelyyn perustuva

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

kohdennettu mainonta. Kohdennettu mainonta olisi näin ollen sallittua ainoastaan käyttäjän suostumuksella. Sääntely ei koskisi mikro- ja pienyrityksiä. Toiseksi parlamentti on ehdottanut, että kohdennettu mainonta kiellettäisiin kokonaan, mikäli kyseessä ovat alaikäiset käyttäjät tai kyse olisi tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelystä.

Jatkokirjelmässä valtioneuvoston uutena kantana tunnistetaan tarve kohdennettua mainontaa verkossa koskevalle sääntelylle, erityisesti siltä osin kuin kyse olisi alaikäisten käyttäjien suojelusta. Parlamentin ehdotuksiin suhtauduttaisiin kuitenkin muilta osin varauksellisesti, sillä parlamentin ehdotuksista ei ole tehty vaikutustenarviointia ja ehdotettu sääntely kattaisi vain kohdennetun mainonnan verkkoalustoilla, eikä sääntelisi muuta kohdennettua mainontaa internetissä. Huomiota on kiinnitetty myös siihen, että parlamentti on ehdottanut sääntelyä kohdennetusta mainonnasta myös muihin EU-säädösehdotuksiin. Valtioneuvosto katsoo, että verkkomainonnan kohdentamista tulisi ensisijaisesti tarkastella osana ehdotettua sähköisen viestinnän tietosuoja-asetusta (ePrivacy), esimerkiksi sen evästesääntelyn kautta. Ehdotettu ePrivacy-asetus olisi soveltamisalaltaan laajempi soveltuen kaikkeen kohdennettuun verkkomainontaan internetissä ja olisi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen tavoin horisontaalista sääntelyä.

Niin valtioneuvoston kirjelmässä (U 2/2020 vp) kuin käsiteltävänä olevassa jatkokirjelmässä (UJ 6/2022 vp) on tunnistettu tarve varmistaa, että digipalvelusäädöksen sääntely on yhteensopivaa EU:n yleisen tietosuojasääntelyn kanssa. Tähän kantaan on helppo yhtyä.

Jatkovalmistelussa kohdennettua mainontaa koskevien ehdotusten osalta huomiota on kiinnitettävä ennen muuta käyttäjältä pyydettävään suostumukseen. Huomiota tulee kiinnittää myös siihen, olisiko ehdotetussa kohdennettua mainontaa koskevassa sääntelyssä kyse tietosuoja-asetusta täsmentävän sääntelyn antamisesta, jolloin huomiota tulee kiinnittää, miltä osin asetus jättää sääntelyliikkumavaraa. Suostumuksen osalta yleinen tietosuoja-asetus on suoraan sovellettavaa oikeutta (ks. 4 artiklan 11 kohta, 6 artiklan 1 kohdan a alakohta, 7 artikla, 8

artikla, 9 artiklan 2 kohdan a alakohta). Kohdennetun mainonnan osalta kyse voisi olla ainakin käyttäjien profiloinnista, mutta tulisi myös selvittää, voisiko kyse olla joiltain osin myös automaattisesta päätöksenteosta (ks. tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 4 kohta, 6 artiklan 2 ja 3 kohdat, 22 artikla). Ylipäänsä huomiota tulee kiinnittää siihen, että ehdotettava sääntely on henkilötietojen suojan kannalta oikeasuhtaista ja yleisen edun tavoitteen mukaista.

Neuvotteluissa on edellä mainittu huomioiden syytä varmistaa, että ehdotettava sääntely on kaikilta osin yhteensopivaa EU:n tietosuojasääntelyn kanssa.